

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Філософський факультет

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Освітня програма “Психологія”

Спеціальність 053 “Психологія”

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «29» серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ
Викладач (-і)	Кандидат психологічних наук, доцент Мирослава Миронівна Кулеша-Любінець Кандидат психологічних наук, доцент Іванцев Наталія Ігорівна
Контактний телефон викладача	5960666, 0660602572
Е-mail викладача	lyubinets@ukr.net, nataliya.ivantseva@gmail.com
Формат дисципліни	Очна/заочна/дистанційна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	кожна 4-а середа місяця
2. Анотація до курсу	
<p>Предметом вивчення курсу «Клінічна психологія» є основні теорії в дослідженні функціонування особи з розладами психічного здоров'я у вітчизняній та зарубіжній клінічній психології; закономірності диференціальної діагностики патопсихологічних реєстр-синдромів в процесі клініко-психологічного дослідження; психотехнології збереження (відновлення) психічного здоров'я і психологічного благополуччя. Дисципліна поєднує теоретичні та прикладні аспекти таких галузей знань як «Загальна психологія», «Психофізіологія», «Вікова психологія», «Соціальна психологія» та ін.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: розширити теоретичні уявлення про особливості функціонування особи з розладами психічного здоров'я та сформувати у студентів практичні навички проведення диференціальної діагностики в процесі клініко-психологічного дослідження.</p> <p>Цілі: оволодіння теорією та практикою психодіагностики патопсихологічних реєстр-синдромів, ознайомлення студентів із сучасними теоретичними аспектами межових розладів особистості та надання їм психологічної допомоги; розширення наукових уявлень про види та методи промоції психічного здоров'я та психологічного благополуччя.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Загальні компетентності: - здатність і готовність мислити критично, системно і саногенно; розуміння основних теоретичних понять, термінів, законів та закономірностей психологічної науки; - здатність і готовність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них.- знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх; - професійне володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння та взаємовпливу і здатність ефективно застосовувати їх у професійному спілкуванні. - здатність діяти на основі етичних міркувань, емпатії, толерантності.</p> <p>Фахові (спеціальні) компетентності: - здатність і готовність аналізувати та моделювати психологічні феномени та їх динаміку. - здатність і готовність аналітично прогнозувати тенденції розвитку напрямів, галузей, складових психологічної науки і практики, своєї сфери професійної компетентності та об'єктів професійної діяльності. - здатність і готовність психологічно забезпечувати ефективність функціонування</p>	

державних, політичних, громадських та інших суспільних органів, інституцій, установ, об'єднань, груп; - здатність і готовність добирати й застосовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій; - здатність і готовність здійснювати перевірку, зокрема експертну, психологічної достовірності фактів, ситуацій, подій, інформаційних повідомлень та їх джерел; - уміння організовувати та надавати психологічну допомогу, здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну допомогу відповідно до запиту; - здатність до професійної мобільності

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Осмислювати професійні завдання, проблеми і задачі системно, саногенно та оцінювати з позицій гуманістичних духовних цінностей. 2. Демонструвати розуміння сутнісного змісту категорій, теоретичних понять і законів психології та здатність оперувати ними у професійній діяльності. 3. Виявляти і прогнозувати тенденції перебігу особистісних, міжособистісних та групових психічних процесів на основі знання їх закономірностей. 4. Здійснювати пошук необхідної для професійної діяльності інформації з різних джерел, зокрема, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. 5. Вміти реферувати наукові джерела, обґрунтовуючи власні позиції щодо їх змісту, та робити самостійні висновки. 6. Спроможність самостійно обирати й застосовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій і технології психологічного супроводу і допомоги. 7. Вміти формулювати мету і завдання досліджень та розгортати їх відповідно до цих формулювань. 8. Критично аналізувати й оцінювати достовірність одержаних результатів психологічних досліджень, формулювати на їх основі аргументовані висновки. 9. Презентувати результати власних досліджень усно і письмово, зокрема, у формі тез, есе, за допомогою мультимедійних засобів. 10. Спроможність шукати власні способи вирішення психологічних проблем, що виникають у процесі професійної діяльності, аргументовано пропонувати їх зацікавленим суб'єктам. 11. Формулювати свої судження логічно, доступно, аргументовано дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей комунікантів (співбесідників). 12. Скласти та реалізувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічного супроводу та допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, тренінгів, ігор тощо відповідно до запитів. 13. Вміти професійно взаємодіяти у процесі командної роботи для вирішення фахових завдань. 14. Відповідально ставитись до професійного самовдосконалення, самонавчання та саморозвитку. 15. Знати та дотримуватись етичних принципів професійної діяльності психолога. 16. Демонструвати вміння поводитись відповідально відповідно до принципів і норм гуманістичної моралі та правових нормативних регуляторів. 17. Розуміти в усіх видах професійної діяльності важливість збереження та зміцнення соматичного і психічного здоров'я (власного й навколишніх), що інтегрується у почуванні стану загального благополуччя (згідно з стратегією ВООЗ).

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин Стаціонарна заочна /форма навчання
Лекції	24 год./ 4 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36 год. / 2 год.
самостійна робота	120 год. / 84 год.

Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий		
5	053 Психологія	3 курс	Обов'язковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Тема 1. Вступ до клінічної психології 1. Предмет та завдання клінічної психології. Розділи клінічної психології. 2. Завдання клінічної психології у сфері освіти, у сфері охорони здоров'я, у соціальній сфері. 3. Історія становлення клінічної психології 4. Сучасні проблеми охорони психічного здоров'я в Україні та за кордоном.	Лекція 1 год	3,4,6,7,10,12,14,15	-підготувати термінологічний словник основних понять клінічної психології; -опрацювати класифікацію розладів психіки та поведінки МКХ-10;	Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота - 1 б.	Згідно з електронним розкладом
Тема 2. Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології. 1. Поняття та різновиди норми. 2. Співвідношення понять «патологія» та «розлад».	Лекція 1 год	3,4,6,7,10,12,14,15	-зробити <i>асоціативний малюнок-схему</i> , в якому б знайшли відображення патопсихологічні реєстр-синдроми - підготувати есе на «Сучасні проблеми охорони психічного	Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота - 2 б.	Згідно з електронним розкладом

Критерії визначення психічного розладу. 3. Поняття «хвороба». Теоретичний конструкт хвороби. 4. Патопсихологічні реєстр-синдроми.			<i>здоров'я в Україні та за кордоном».</i>		
Тема 3. Методологія клініко-психологічного дослідження. 1. Мета та завдання клініко-психологічного дослідження. Поняття про психологічний діагноз. 2. Структура клініко-психологічного дослідження. 3. Нозологічний та описово-феноменологічна парадигма діагностики хвороби. 4. Діагностичні психопатологічні принципи розмежування психологічних феноменів і психопатологічних синдромів. 5. Основні етапи виникнення психічних та поведінкових розладів.	Лекція 1 год.	1,3,4,5,6,9,10,14,16	-дослідити сімейну історію захворювань на основі методу генограми. Зробити висновок про генетичну схильність до того чи іншого захворювання	Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота - 1 б.	Згідно з електронним розкладом
Тема 4. Основні методи клініко-психологічного дослідження.	Семинарське заняття 1 год.	1,3,4,5,6,9,10,11,14,16	- провести спостереження за поведінкою хворого під	Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота -	Згідно з електронним розкладом

<p>1. Особливості проведення клініко-психологічного інтерв'ю.</p> <p>2. Метод аналізу історії життя та хвороби (анамнез).</p> <p>3. Поняття про клініко-психологічний експеримент. Методики діагностики психічних процесів та станів.</p> <p>4. Проективна психодіагностика у клінічній психології.</p>			<p>час його обстеження в ЛПЗ та оформити протокол і висновок;</p> <p>- здійснити підбір психологічних методик. Провести клініко-психологічне дослідження особи віком старше 40 років з метою виявлення рівня нервово-психічної стійкості, концентрації уваги, короткочасної пам'яті, опосередкованого запам'ятовування, логічного мислення, афективної сфери, самооцінки. Для виконання завдання можна застосувати наступні методики: методика «Прогноз», теплінг-тест, таблиці Шульте, тест десяти слів Лурії, Піктограма Лурії, Виключення зайвого, Складні аналогії,</p>	<p>3 б.</p>	
---	--	--	---	-------------	--

<p>Змістовий модуль 2. Тема 5. Межові розлади особи. Невротичні розлади. 1. Межові розлади особи : загальна характеристика. 2. Невротичні реакції, невротици стани, невротици розвиток особистості – співвідношення понять. 3. Теорії та чинники розвитку невротици розладів. 4.Класифікація невротици розладів за МКХ-10. 5.Особливості діагностики та корекції невротици розладів.</p>	<p>Лекція 1 год. семинарське заняття 1 год.</p>	<p>3,4,6,10,11,14</p>	<p>-підготувати мультимедійну презентацію про один із видів невротици розладів. Для цього студенти діляться на групи по-трьох (по-четверо) і готують презентацію. Кількість слайдів – не більше десяти. У презентації має бути визначення невротици розладу, його ознаки за МКХ-10, психотехніки корекції розладу, одну з яких студенти демонструють іншим.</p>	<p>Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота - 2 б.</p>	<p>Згідно з електронним розкладом</p>
<p>Тема 6. Психосоматичні та соматопсихічні розлади. 1. Психосоматичні співвідношення в межах норми. 2.Основні теорії виникнення психосоматичних розладів. 3. Класифікація психосоматичних розладів (за О. Чабаном,</p>	<p>Самостійне опрацювання</p>	<p>3,4,6,8,10,11,14</p>	<p>- опрацювати уніфікований клінічний протокол медико-психологічної допомоги при депресії (Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/dn_20141225_1003dod.pdf).</p> <p>- Дати письмову відповідь на питання: 1) Що таке депресія і яка розповсюдженість в Україні і за</p>	<p>Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота - 1 б.</p>	<p>Згідно з електронним розкладом</p>

<p>О.Хаустовою).</p> <p>4. Психологічний аналіз психосоматичних та соматопсихічних розладів.</p> <p>5. Особливості діагностики та корекції психосоматичних розладів.</p>			<p>кордоном?</p> <p>2) Які критерії дозволяють віднести особу до групи ризику? (с. 37, протокол)</p> <p>3) Яка класифікація та критерії діагностики великого депресивного розладу (DSM-V) і депресивного епізоду (МКХ-10)? (с.38, протокол)</p> <p>4) Які психологічні методики застосовують для скринінгу депресії?</p> <p>5) Які методи психотерапії є доказовими?</p> <p>6) Які заходи психоосвіти потрібно застосовувати при лікуванні депресії?</p>		
<p>Тема 7. Гострий стресовий розлад та ПТСР.</p> <p>1. Поняття та ознаки гострого стресового розладу.</p> <p>2. Поняття та чинники розвитку</p>	<p>Лекція 1 год</p>	<p>3,4,6,10,11,14,17</p>	<p>- законспектувати три психотехніки роботи з ПТСР : 1) Мюллер М. Якщо ви пережили психо-травмуючу подію / пер. з англ.. Д.Бусько, наук. ред.. К.Явна (Серія «Сам собі</p>	<p>Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота - 1 б.</p>	<p>Згідно з електронним розкладом</p>

<p>посттравматичного стресового розладу. 3. Ознаки ПТСР. 4. Особливості діагностики та корекції ПТСР.</p>			<p>психотерапевт»). – Львів: Вид-во УКУ : Свічадо, 2014.- 120 с. 2) Протокол з діагностики та терапії ПТСР NICE [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ipz.org.ua/index.php/vydavny_tstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2 3) Тарабрина Н.В. Практикум по психології посттравматического стресса / Н.В.Тарабрина. – СПб.: Питер, 2001. – 272 с.</p>		
<p>Тема 8. Розлади особистості. 1. Акцентуації особистості: сутність, класифікація. 2. Характеристика та критерії діагностики розладів особистості. 3. Чинники виникнення розладів особистості. 4. Класифікація розладів особистості. 5. Особливості</p>	<p>Самостійне опрацювання</p>	<p>3,4,6,10,11,14</p>	<p>-оформити співвідношення розладів особистості за МКХ-10 і видів психопатій у вигляді таблиці; законспектувати один з клінічних випадків розладу особистості з художньої чи науково літератури (Еникеева Д. Д. Популярные основы психиатрии [Леонгард К. Акцентуированные</p>	<p>Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота - 1 б.</p>	<p>Згідно з електронним розкладом</p>

діагностики та корекції розладів особистості.			<p>личности [Електронний ресурс] / К. Леонгард. – К., 1981. – 389с. – Режим доступу: http://www.klex.ru/I/; Електронний ресурс] /Д. Д. Еникеева. – Д., 1997. – 432 с. – Режим доступу: http://www.klex.ru/cso)</p>		
<p>Тема 9. Психологія хворого та лікувального середовища. 1. Психологія сучасного хворого. Об'єктивна та суб'єктивна важкість захворювання. 2. Поняття, складові внутрішньої картини здоров'я. 3. Типи психологічного ставлення до хвороби. Поняття про агравацію, симуляцію, дисимуляцію). 4. Психологічні особливості лікувального середовища. Поняття про госпіталізм. 5. Особливості взаємовідносин між хворими в лікувальному закладі. 6. Психологія медичного</p>	Лекція 1 год.	3,4,6,10,14	<p>- здійснити аналіз психологічних особливостей осіб з психічними розладами на прикладах, взятих з художніх фільмів Для цього слід обрати три фільми зі списку і написати психологічне есе. В есе потрібно вказати вік героя; психологічний феномен, що представлений у поведінці героя фільму (описати конкретні ситуації, що це підтверджують); причини формування феномену; соціальну ситуація розвитку; методи психологічного впливу, що можна порекомендувати у цьому випадку.</p>	Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота - 2 б.	Згідно з електронним розкладом

<p>працівника. Поняття про ятрогенію.</p>			<p>Список фільмів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Винні зірки (The Fault in Our Stars, 2014) - Все ще Еліс (<u>Still Alice</u>, 2014) - Хороші діти не плачуть (2012) - Брати (Brothers, 2009) - Сібілла (Sybil, 2007) - Ігри розуму (A Beautiful Mind, 2001) - Краще не буває (As Good as It Gets, 1997) - Достукатись до небес (Knockin' on Heaven's Door, 1997) - Пролітаючи над гніздом зозулі (One Flew Over the Cuckoo's Nest, 1975) 		
<p>Тема 10. Психологія болю 1.Поняття, функції та види болю. 2. Чинники інтенсивності больового відчуття. 3. Теорії психічного болю. 4. Особливості діагностики та психотерапії хронічного болю.</p>	<p>Самостійне опрацювання</p>	<p>3,4,6,10,14</p>	<p>- законспектувати питання теми: 1) Конечный Р, Психология в медицине [Електронний ресурс] / Конечный Р, Боухал М. – Прага : Авиценум, 1983. – 405 с. – Режим доступу: http://vprosvet.ru/biblioteka/bol/ 2) Хроническая боль как</p>	<p>Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота - 1 б.</p>	<p>Згідно з електронним розкладом</p>

			психосоматическая проблема /О.Г. Сыропятов, Н.А Дзеружинская., С.С. Яновский, О.П. Яновская. – К.: Наук. світ. – 2005.		
<p>Тема 11. Спеціальна клінічна психологія.</p> <p>1. Психологія хворих з внутрішніми захворюваннями. Специфіка діяльності психолога в терапевтичному відділенні.</p> <p>2. Психологія хворих з акушерською та гінекологічною патологією. Специфіка діяльності психолога в гінекологічному відділенні.</p> <p>3. Психологія хворих в доопераційний та післяопераційний періоди. Специфіка діяльності психолога в хірургічному відділенні.</p> <p>4. Психологія хворих з косметичними дефектами. Специфіка діяльності психолога в дерматологічному</p>	Самостійне опрацювання	3,4,6,10,13,14	<p>- законспектувати питання семінару:</p> <p>1) Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]/ Укл. Ю. П. Никоненко. – Київ : КНТ, 2016. – С.269-295, 320-358. – Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/klinychna_psychologia.pdf</p> <p>2) Конечный Р, Психология в медицине [Електронний ресурс] / Конечный Р, Боухал М. – Прага : Авиценум, 1983. – 405 с. – Режим доступу: http://vprosvet.ru/biblioteka/hirurgi</p>	Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота - 1 б.	Згідно з електронним розкладом

<p>відділенні.</p> <p>5. Психологія хворих з онкопатологією.</p> <p>Специфіка діяльності психолога з важкохворими.</p> <p>6. Психологія хворих з психічними захворюваннями.</p> <p>Специфіка діяльності психолога в психіатричній лікарні.</p>					
<p>Тема 12. Вікова клінічна психологія.</p> <p>1. Розлади психіки і поведінки у немовлячому та ранньому віці.</p> <p>2. Психосоматичні розлади у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.</p> <p>3. Розлади поведінки у підлітків.</p> <p>4. Психопатологія юності.</p> <p>5. Розлади психіки і період дорослості, осіб похилого та старечого віку.</p>	Самостійне опрацювання	3,4,6,7,10,11,14	- законспектувати питання теми з джерел: 1) Федосова Л.О. Клінічна психологія: навчальний посібник / Л. О. Федосова. – К., 2013. – С.201-224; 2) Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Укл. Ю. П. Никоненко. – Київ : КНТ, 2016. – С. 310-318. – Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/klinychna_psychologia.pdf	Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота - 1 б.	Згідно з електронним розкладом
<p>Тема 13. Основи психології здоров'я.</p> <p>1. Поняття про здоров'я,</p>	Самостійне опрацювання	3,4,6,10,14	- законспектувати критерії діагностики внутрішньої картини	Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота -	Згідно з електронним розкладом

<p>його рівні та складові. 2. Поняття про внутрішню картину здоров'я. 3. Психогігієна у клінічній психології. Методи психогігієни.</p>			<p>здоров'я : Шевцова О. Особливості валеонастанов як детермінант психологічного здоров'я особистості у дорослому віці [Електронний ресурс] / О. Шевцова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. Серія: Психологічні науки - 2 (103). – 2012. – С. 178-181 – Режим доступу:http://elibrary.kubg.edu.ua/964/1/O_Shevtsova_JCHNPU%28PS%29_103_IPPO.pdf</p>	<p>1 б.</p>	
<p>Тема 14. Психопрофілактика та психотерапія у клінічній психології. 1. Поняття психопрофілактики. Етапи психопрофілактики. 2. Психопрофілактика розладів психічного здоров'я. 3. Напрямки психотерапії</p>	<p>Самостійне опрацювання</p>	<p>3,4,6,10,11,14</p>	<p>- провести захід просвітницького спрямування з питань збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя в умовах ЛПЗ.</p>	<p>Усні відповіді, тести - 5 б. самостійна робота - 2 б.</p>	<p>Згідно з електронним розкладом</p>

у клінічній психології. 4. Еклектизм і інтеграція методів психотерапії у клінічній психології.					
---	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни, є: - своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни; - глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; - вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку; - вміння застосовувати методи психологічної діагностики та психопрофілактики на практиці; - вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

Розподіл балів, що отримують студенти

Поточне опитування та самостійна робота														Іспит	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
Усні та письмові відповіді – 5				Усні та письмові відповіді – 15										50	100
Самостійна робота – 5				Самостійна робота – 15											
Контрольна робота – 10															

Форми оцінювання в університеті регламентуються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів. Режим доступу: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliya-Stefanyka.pdf>

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 50 балів відводиться на оцінку усних та письмових відповідей студентів (тестування, презентації, виконання самостійної роботи та контрольної роботи) і 50 балів – на оцінювання відповідей студентів на екзамені.

Поточний та модульний контроль (50 балів). На семінарських заняттях студенти за усну відповідь та письмову відповідь (тестування) максимально можуть отримати 5 балів. При цьому, студенти здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, анують та конспектують

першоджерела, оформляють відповіді на питання семінару у вигляді асоціативних малюнків-схем, пишуть есе, розглядають клінічні випадки, дискутують з приводу напрямків психологічної допомоги особам, розробляють заходи психологічної просвіти з питань збереження психічного здоров'я і стану психологічного благополуччя. Усне опитування студентів може здійснюватись індивідуально або фронтально. Загальний бал за цей вид роботи по кожному змістовому модулю виводиться з середнього балу за всі усні і письмові відповіді.

Оцінка «**відмінно**» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем курсу, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. Притім, знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності.

Оцінка «**добре**» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем з дисципліни «Клінічна психологія», які передбачені навчальною програмою. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

Оцінка «**задовільно**» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.

Оцінка «**незадовільно**» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з дисципліни «Клінічна психологія», або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.

Самостійна робота студентів включає : опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір), огляд літератури і електронних джерел інформації; підготовку до практичних (семінарських) занять; підготовка до написання контрольних робіт, інших форм поточного контролю; систематизація вивченого матеріалу перед семестровим екзаменом; оформлення карт пам'яті (асоціативних малюнків-схем); проведення клініко-психологічного дослідження; написання есе за заданою проблематикою; розробка конспекту заходу просвітницького спрямування; бібліографічний огляд літератури за заданою проблематикою; розробка мультимедійної презентації; виконання практичних задач, ситуативних завдань; опрацювання художніх фільмів; підготовка порівняльної таблиці; підготовка термінологічного словника та ін.

Самостійна робота студентів максимально оцінюється залежно від виду роботи.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують *тестовий контроль знань* з тем, які виносяться на самостійне опрацювання. Для цього передбачені завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість

балів за тест – 5 балів. Завдання з вибором однієї правильної відповіді передбачають перевірку цілої низки знань, умінь, навичок (знання термінів, процесів тощо, уміння конкретизувати, уміння виділяти головне, уміння визначати передумови, причини, приводи та сутність психічних процесів в умовах надзвичайної ситуації). Завдання вважається виконаним, якщо студент вказав правильний варіант відповіді, і оцінюється у 0,5 бала. Завдання на установлення правильної відповідності (логічні пари). До кожного завдання подано інформацію, що позначено цифрами (лівий стовпчик) та буквами (правий стовпчик). Виконуючи завдання, необхідно установити відповідності між двома групами інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити логічні пари). Кожна правильно визначена логічна пара оцінюється в один бал. Максимальна кількість балів за завдання – 2. Завдання на установлення правильної відповідності. До кожного завдання подано перелік процесів, симптомів тощо, позначених буквами. Їх необхідно розташувати у правильній послідовності. Завдання вважається виконаним, якщо студент визначив правильну послідовність, і оцінюється в 1 бал.

Контрольна робота студентів максимально оцінюється у 10 балів.

Підсумковий контроль (50 балів) здійснюється у формі виконання письмово-усних завдань або тестових екзаменаційних завдань (за рішенням кафедри). На екзамен виносяться питання програми навчальної дисципліни «Клінічна психологія», типові задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання та застосувати їх для вирішення практичних завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (пояснення)
90 – 100	A	відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
80 – 89	B	дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
70 – 79	C	добре (загалом правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
60 – 69	D	задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)

		50 – 59	E	достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
		26 – 49	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
		0-25	F	неприйнятно (з обов'язковим повторним курсом)
Вимоги до письмової роботи	Перед написанням письмової роботи у форматі тестів, контрольної роботи, самоаналізу тощо студенти отримують завдання та посилання на навчально-методичну й наукову літературу для самостійної підготовки.			
Семінарські заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою.			
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих освітньою програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Пропущені заняття відпрацьовуються протягом місяця (усно або ж за допомогою тестів) після пропущеного заняття. Самостійна робота (конспект) повинні бути здані до завершення змістового модуля з теми. Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю – 26 балів.			
7. Політика курсу				
Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань внаслідок пропущених занять без поважних причин. Відрацювати пропущені заняття студенти зможуть письмово (виконати тести, написати контрольну роботу, виконати творчу роботу та ін.) або усно протягом місяця після пропущеного заняття. У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог, проходять тестування за темами. Студент набирає 50 балів за роботу впродовж семестру (мінімум – 26 балів) та 50 балів – за іспит.				
8. Рекомендована література				

Основна:

1. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. Посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 242 с.
– Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М.В.Миколайський. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. 228с.
2. Клінічна психологія: словник-довідник / Авт.- уклад. С. В. Діденко К.: Академвидав, 2012. 320 с.
3. Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія : методичні рекомендації для студентів спеціальності 053 «Психологія» Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2016. 72 с.
4. Максименко С. Д. Медична психологія / [Максименко С.Д., Цехмістер Я.В., Коваль І. А., Максименко К. С.]; за заг. ред. С. Д. Максименка К., 2014. 520 с.
5. Мушкевич М. І. Клінічна психодіагностика: методичні рекомендації для студентів ф-ту психол. Луцьк, 2006. 170 с.
6. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Київ : КНТ, 2016. 368 с. Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/klinychna_psychologia.pdf
7. Федосова Л. О. Клінічна психологія: навчальний посібник К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. 248 с.
8. Чабан О.С., Хаустова О. О. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування) К., 2000.
9. Блейхер В.М., Крук И. В. Патопсихологическая диагностика. К., 1986. 280 с.
10. Карвасарский Б.Д. Клиническая психология. СПб: Питер, 2004. 960 с.
11. Карсон Р., Батчер Дж., Минека С. Анормальная психология. 11-е изд. СПб.: Питер, 2004. 1167 с.
12. Клиническая психология / Под ред. М. Перре, У. Бауманна. СПб.: Питер, 2002.
13. Конечный Р. Психология в медицине [Електронний ресурс] / Конечный Р, Боухал М. Прага : Авиценум, 1983. 405 с. Режим доступу: <http://vprosvet.ru/biblioteka/konechnyj-bouhal-psihologiya-v-medicine/>
14. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология: Практическое руководство. М: «Медпресс», 1998. 592 с.
15. Репина Н.В. та ін. Основы клинической психологии Ростов н/Д: Феникс, 2003. 480с.
16. Соммерз-Фланаган Дж. и Р. Клиническое интервьюирование. М., 2006. – 672 с.
17. Тарабрина Н.В. Практикум по психологии посттравматического стресса / Н.В.Тарабрина. – СПб.: Питер, 2001. – 272 с.

Допоміжна:

18. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія та практика. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006 – 338 с.
19. Горбунова В. В. та ін. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп : навчальний

- посібник / Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. – Львів : Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. – 91 с.
20. Гоян І. М. Методи діагностики психічного розвитку дітей / І. М.Гоян, А. А. Палій // За ред. А. А. Палія. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. – 652 с.
 21. Закон України про психіатричну допомогу. – К. : Сфера, 2000. – 50 с.
– Комінко С. Б. Кращі методи психодіагностики: навч. посіб. / С. Б. Комінко, Г. В. Кучер. Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 406 с.
 22. Кулеша-Любінець М. М. Вплив фізичного Я-образу на стресостійкість чоловіків зрілого віку з цукровим діабетом [Електронний ресурс] / М. Кулеша-Любінець, М. Петрів // Матеріали XXXII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії» (Переяслав-Хмельницький, 29-30 жовтня 2016 р.) – Режим доступу : <http://conferences.neasmo.org.ua/uk/conf/35/cat/11.> - С. 80-83.
 23. Кулеша-Любінець М. М. Особливості копінг-стратегій в осіб з ішемічною хворобою серця [Електронний ресурс] / М. Кулеша-Любінець // Збірник наукових праць: психологія Вип. 21. – Івано-Франківськ, 2016. – С.134-141. – Режим доступу: <http://www.journals.pu.if.ua/index.php/psp/article/view/1424/0>.
 24. Міжнародний класифікатор хвороб. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародний_класифікатор_хвороб.
 25. Москалець В. П. Особливості використання методу проєктивного тематичного малюнка в роботі перинатального психолога при підготовці вагітних до пологів / В. П. Москалець, М. Б. Гасюк, О. Ю. Іщук, Г. С. Шевчук // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – №12. – С.38-45.
 26. Москалець В. П. Психічне вигорання – реальність чи вигадка? / В. П. Москалець, Т. Колтунович // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – №1. – С.58-65.
 27. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / пер. з англ.. Д.Бусько, наук. ред.. К.Явна (Серія «Сам собі психотерапевт»). – Львів: Вид-во УКУ : Свічадо, 2014. – 120 с.
 28. Протокол з діагностики та терапії ПТСР NICE. Режим доступу: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>
 29. Романчук О. Сім'я що зцілює: Основи терапевтичного батьківства дітей, що зазнали скривдження та емоційного занедбання. Путівник для прийомних батьків і не тільки [Електронний ресурс]/ О. Романчук. – Режим доступу: <http://ipz.ucu.edu.ua/books/healing-family>.
 30. Селюцький А. І. Психопатологія дитячого віку / А. І. Селюцький. К., 1997. 295 с.
 31. Синапсис діагностичних критеріїв DSM-V та протоколів NICE для діагностики та лікування основних психічних розладів у дітей та підлітків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z->

[diahnastyky-ta-terapii-ptsr-nice-2.](#)

32. Уніфікований клінічний протокол первинної вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної психології. Депресія [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/dn_20141225_1003dod.pdf
33. Ферреро Б. 365 коротких історій для душі / Бруно Ферреро. – Львів: Свічадо, 2012. – 456с.
34. Шевцова О. Особливості валеонастанов як детермінант психологічного здоров'я особистості у дорослому віці [Електроннийресурс] / О. Шевцова. – Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. Серія: Психологічні науки – 2 (103). – 2012. – С. 178-181. – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/964/1/O_Shevtsova_JCHNPU%28PS%29_103_IPPO.pdf
35. Щотка О.П. Вікова психологія: практикум: Навчально-методичний посібник / О. П. Щотка. – Ніжин: Вид-во НДУ ім. М.Гоголя, 2006. – 307 с.
36. Ананьев В.А. Практикум по психологии здоровья. Методическое пособие по первичной специфической и неспецифической профилактике / В. А. Ананьев. – СПб., 2007. – 320 с.
37. Антропов Ю. Ф. Психосоматические расстройства и патологические привычные действия у детей и подростков / Ю. Ф. Антропов, Ю. С.Шевченко. – М.: ИИП, 1999.
38. Айви А. Е. и др. Психологическое консультирование и психотерапия. Методы, теории и техники: практическое руководство / Айви А. Е., Айви М. Б., Саймен-Даунинг Л. – М., 1999.
39. Большаков В. Ю. Психотренинг. Социодинамика, игры, упражнения / В. Ю. Большаков. – СПб., 1996. – 379 с.
40. Бурно М. Е. Клиническая психотерапия. Изд. 2-е, доп. и перераб. – М.: Академический Проект; Деловая книга, 2006. – 800 с.
41. Бурлачук, Л.Ф. Психология жизненных ситуаций / Л.Ф. Бурлачук, Е.Ю. Коржова. – М.: Медицина, 1998. – 263 с.
42. Буянов М. И. Ребенок из неблагополучной семьи: Записки дет. психиатра: Кн. для учителей и родителей / М. И. Буянов. – М.: Просвещение, 1988. – 207 с.
43. Венгер А. Л. Психологические рисуночные тесты: Иллюстрированное руководство / А. Л. Венгер. – М., 2003.
44. Гарбузов В. И. Практическая психотерапия / В. И. Гарбузов. – СПб.: Сфера, 1994.
45. Гройсман А. Л. Клиническая психология, психосоматика и психопрофилактика: Монография / А. Л. Гройсман. – М., 2002. – 452 с.
46. Эда Ле Шан Когда ваш ребенок сводит вас с ума / Эда Ле Шан. – С.-Пб : Прайм- Еврознак, 2005.
47. Еникеева Д. Д. Популярныe основы психиатрии [Електронний ресурс] /Д. Д. Еникеева. – Д., 1997. – 432 с. – Режим доступу: <http://www.klex.ru/cso>
48. Захаров А. И. Происхождение детских неврозов и психотерапия / А. И. Захаров. – М., 2006.

49. Исаев Д. Н. Детская медицинская психология. Психологическая педиатрия / Д. Н. Исаев. СПб.: Речь, 2004. – 348 с.
50. Кабанов М. М. Методы психологической диагностики и коррекции в клинике / Кабанов М. М., Личко А. Е., Смирнов В. М. – Л.: Медицина, 1983. – 312 с.
51. Коломинский Я.П. Психическое развитие детей в норме и патологии : психологическая диагностика, профилактика и коррекция / Я.П.Коломинский, Е.А.Панько, С.А.Игумнов. – СПб.: Питер, 2004. – 480 с.
52. Кондрашихина О.А. Психогенетика: учебное пособие / О.А.Кондрашихина. – К., 2014. – 168 с.
53. Крайг Г. Психология развития / Г. Крайг, Д. Бокум. – СПб., 2005. – 940 с.
54. Леонгард К. Акцентуированные личности [Электронный ресурс] / К. Леонгард. – К., 1981. – 389с. – Режим доступа: <http://www.klex.ru/l/>.
55. Личко А. Е. Психопатии и акцентуации характера у детей и подростков / А. Е. Личко. – Л.: Медицина, 1983.
56. Пезешкиан Н. Психосоматическая медицина и позитивная психотерапия / Н. Пезешкиан. – М., 1996.
57. Селье Г. Стресс без дистресса / Г. Селье. – М.: Прогресс, 1982.
58. Соколова Е. Т. Особенности личности при пограничных расстройствах и соматических заболеваний / Е. Т. Соколова, В. В. Николаева. – М., 1995.
59. Стайнер Дж. Психические убежища. Патологические организации у психотических, невротических и пограничных пациентов / Пер. англ. – М., 2013. – 239 с.
60. Старшенбаум Г. В. Психосоматика и психотерапия : исцеление души и тела / Г.В.Старшенбаум. – М., 2005. – 496 с.
61. Bezpłatna pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna w Warszawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Warszawa, 2008. – 31 s.
62. Sek H. Psychologia kliniczna / Sek H. – Warszawa: PWN, 2006 – 2 Т.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

63. <http://vprosvet.ru/biblioteka/klinicheskaya-psihologiya/>
64. http://stud.com.ua/28948/psihologiya/klinichna_psihologiya
65. http://culonline.com.ua/Books/klinychna_psyhologia.pdf
66. <http://ulit.inf.ua/klinicheskaya-psihologiya-2.html>
67. <https://postnauka.ru/books/20050>

Викладачі _____ М. М. Кулеша-Любінець, Н.І Іванцев

